

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Botanik Bahçesi: 1700 metreden Van Deneyimleri

Fevzi ÖZGÖKÇE^{1*}, Murat ÜNAL², Nasip DEMİRKUŞ², Sinan İŞLER², Nilüfer SELÇUK³, Hüseyin EROĞLU³, Şevket ALP⁴, Feran AŞUR⁴, Nalan TÜRKÖĞLU⁵, Şeyda ÇAVUŞOĞLU⁵, Zehra EKİN⁶, Ösmetullah ARVAS⁶, Faruk AYTİN⁷, Abdurrahman CAN⁷, Emra ERDURAN⁷, Filiz ÇELİKTEN⁷

1. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, 65080, Tuşba/Van
2. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Orta Öğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, 65080, Tuşba/Van
3. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 65080, Tuşba/Van
4. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 65080, Tuşba/Van
5. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, 65080, Tuşba/Van
6. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü, 65080, Tuşba/Van
7. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Botanik Bahçesi, 65080, Tuşba/Van

* fevziozgokce@yyu.edu.tr

Özet

Bu araştırmada 1700 m rakımdaki Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Botanik Bahçesi'nin ilk etabı olan "Geofit ve Gül Bahçesi"nin 2020 yılında Üniversite yönetimi tarafından tahsis edilen ve Üniversite master planına işlenen alanda hazırlanan ve peyzaj planı çerçevesinde geliştirilen botanik bahçesindeki deneyimler verilmiştir.

Habitatlarında populasyon durumu çok iyi olan taksonlardan 50'şer adet ve populasyon durumu zayıf olan taksonlar ile endemik ve nadir taksonlardan 10'ar adet Botanik Bahçesine getirilmiştir. Bugüne kadar Türkiye genelinde 22 İl ve 66 ilçeye bağlı 280 köy ve mahallede 114 günlük arazi çalışmaları kapsamında Türkiye Florasında kayıtlı *Rosa* (güllerin)'lerden üçü endemik olmak üzere toplam 27 takson toplanıp ve hepsinden çelik alınmış, daha sonra bu çeliklerden üretilen fidanlar ilgili parsellere dikilmiştir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ağırlıklı olmak üzere Türkiye genelinde toplanıp getirilen 87 Geofit taksonuna ait 2.500 adet geofit (soğan, yumru, rizom) Botanik Bahçesine ekimleri yapılarak adeta bir vitrin gibi sergilenmektedir. Peyzaj projesi kapsamında parsellere ayrılan ve bilgisayar ortamından da kayıt edilen süs ve peyzaj alanında kullanılan modern ve kültür Güllerinden 1.000 adet ve Geofitlerden de 4.091 adet alana dikilmiştir. Ayrıca bu süreçte Doğa Koruma ve Milli Parklar tarafında bölgede kaçak olarak toplanarak ele geçirilen bitkilerin diasporaları ilgili parsellere dikilmiştir. Botanik bahçesine getirilen gerek geofit gerekse de güller başta olmak üzere tüm taksonların herbaryum örnekleri alınmış ve teşhisleri yapılarak herbaryum materyali haline getirilerek VANF Herbaryumuna kayıt edilen bitkiler aynı numarayla belirlenen parsellerde yetiştirilmektedir.

Bu yolla özelde Gül ve Geofitleri genelde diğer bitkilerin gen kaynaklarını ex-situ korumak, bitkileri öğrencilere ve halka tanıtmak, araştırma ve öğretim hizmetlerine katkıda bulunmak, bölgede bitkilerin korunduğu doğal korunma alanları oluşturmak, halkın bitkisel doğal kaynakların korunması konusunda duyarlılık ve bilinç düzeylerini artırmak amacı ile Doğu Anadolu Bölgesinin tek Botanik Bahçesinde yetiştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Botanik Bahçesi, Geofit, Gül, Van.